

Izšla vsak dan razen nedelj in praznikov.
Izšel dnevno razen nedelj in praznikov.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravniški prostor: 2657 So. Lawndale Ave.
Office of Publication: 2657 So. Lawndale Ave. Telephone Lawndale 4635

LETO—YEAR XVII. Cena lista \$5.00. Entered as second-class matter January 23, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., torek, 14. oktobra (Oct. 14), 1924. Subscription \$5.00 Yearly. STEV.—NUMBER 242.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

KAPITALIST BI SE RAD ZNOSIL NAD DELAVCEM.

POLICIJA BI RADA DOBILA NAGRADO.

Za se pa, da is te moke ne bo kruha.

Balem, Mass. — Ze dve leti odhajajo obravnave proti John E. Merrieku, članu organizacije čevlarskih delavcev "Shoe Workers Protective Union" in komaj zdaj v bližnji glasovi, da pride po dolgem čakanju vendar do obravnave. Merriek je bil obtožen, da je blizu tovarne tveval. Knipe Bros. blizu Haverhilla položil peklenski stroj, ker je prišel na čisto listino. Merriek se aretirala v januarju 1923. Obtožen je bil, da je položil blizu tovarne kovčeg, v katerem je bilo 78 palčic dinamita in mehanizem ure.

Merriek je odprl delavnico za popraviljanje avtomobilov, ko je prišel na čisto listino. Bil je vedno aktiven med unijskimi delavci, ki se vsi radi imeli. Priljubljen je bil povsod, le podjetniki mu niso bili naklonjeni.

Tri tedne potem, ko so našli kovčeg z dinamitom do polovice pokopan v snegu, je tveval Knipe Bros. razpisala dva tisoč dolarjev nagrade za tistega, ki odkrije dinamitarde. Nagrada je bila razpisana šele potem, ko se je tvevala posvetovala s policijskim sarženom Joseph U. Ryanom in policijem Husseyjem.

Ryan in Hussey sta prišla večkrat v Merriekovo delavnico. Glede na njala in brskala sta okoli. Končno so aretirali Merrieka in policija je trdila, da je našla obtožene stare budilnice in nekaj kakekarsna se dobi v vsaki garu. Policija je trdila, da ozadje budilnic krije mehanizem, ki so našli v kovčegu. Vse to so predložili kot dokaze na sodišču, ki pa pri preliminarjem zaslišanju ni našlo dosti tehničnih dokazov, da se vzdrži obtožnica. Vseeno so ga pridržali za obravnavo.

Odkar so aretirali Merrieka, se je vršilo še petkrat zaslednje kriminalnega sodišča in distriktni javni tožitelj ni hotel tožiti. On ne vidi, da je vredno tožiti Merrieka, ampak policija hoče svojo nagrado, Merriek pa želi biti oproščen obtožbe.

V Haverhillu izdelujejo boljše čevlje. Delavci v vseh delavnicah razen v delavnici tvevala Knipe Bros. so organizirani. Organizirani delavci v Haverhillu pravijo, da je obtožba proti Merrieku navadno omreženje nedolžnega človeka.

Poizkusno glasovanje.

Rezultat glasovanja, ki ga vodi Hearstovo časopisje v 16 mestih, dne 13. oktobra zjutraj: Coolidge 192,183, La Follette 178,479, Davis 92,758.

REGISTRIRAJTE SE! DANES JE ZADNJI DAN.

Danes (torek 14. okt.) je zadnji dan v Chicagu za registriranje volivcev, ki hočejo voliti 4. novembra. Registrirajte se! Volišča so odprta od osmih zjutraj do devetih zvečer.

Musulini v konfliktu s tirolskim gubernijem.

Dunaj, 13. okt. — Gubernij Tirolske je večeraj v svojem govoru v Inomostu ostro osodil aneksijo južnega dela Tirolske k Italiji kot krivično in nesladno dejanje. Gubernijev govor je zelo razburil vladne kroge v Rimu. Musulini je poslal noto v Avstrijo, zahtevajoč, da gubernij generalnega italijanskega konzula v Inomostu za oproščanje.

Francoski reorganizira grško armado.

Atene, 13. okt. — Francoska armada generala Guillauma je bila z namenom, da v Grčiji reorganizira grško armado.

Pregled dnevnih dogodkov.

Amerika.

La Follette je posetil farmarske države na srednjem zapadu.

V Penni grozi izbruh lokalne stavka rudarjev. Žrtve avtomobilskega moloha se ne prestopajo množiti.

Izseljenci v Kanadi imajo slabo bodočnost.

Inosemstvo.

Trije bivši ministri v Jugoslaviji morajo pred sodišče radi korupcije.

Sangaju so se pojavili izgredi, ko je mesto končno padlo.

Francija zmanjša armado in poviša plače civilnim nameščencem.

Calles je dejal v Parizu, da Mehika stopi v ligo narodov.

Med Anglijo in Turčijo je prišla napetost radi Mozula.

Anatole France na mrtvaškem odru.

Cepelin "ZR-3" plove proti Ameriki.

La Follette na srednjem zapadu.

Progresivni kandidat je obiskal farmarske države, kjer izbije stari gardi zadnje upanje iz glave.

Chicago, Ill. — Senator La Follette se je v nedeljo zvečer odpravil v Kansas City. Njegovi volilni shodi tega tedna bodo v Lowi, Kansasu, Nebraski, Minnesoti in Južni Dakoti.

Voditelji progresivnega gibanja so svetovali La Folletu na konferenci v Chicagu, da je dobro, če poseti farmarske države na srednjem zapadu, v katerih je zadnje čase strah "general" Davies in streljal bunk. Stara garda je v velikem strahu za te države, in če progresivni kandidat osebno obišče farmarje in jim pove, kako kako stvar stoji, je vsako upanje izgubljeno za staro gardo.

Progresivci imajo veliko upanje, da država Illinois odda večino za La Folletta.

Senator je govoril na shodu v Kansas Cityju v ponedeljek zvečer. Danes zvečer govori v St. Louisu. V sredo bo v Des Moinesu in v četrtak v Minneapolisu. V petek obišče Sioux City v Južni Dakoti.

Francija reducira armado in poviša plače.

Moštvo armade in mornarice se zmanjša v svrhu, da bo dovolj denarja za plače civilnim nameščencem.

Pariz, 13. okt. — Francoska

vlada je sprejela važne ukrepe glede armade in financ. Kakor poročajo, je Herriotov kabinet sklenil reducirati moštvo armade in mornarice v svrhu, da ostane dovolj denarja za povišanje plač civilnim nameščencem, ki zahtevajo 6000 frankov minimalne letne plače. S tem ukrepom bodo plače civilnih uradnikov povišane za dve milijardi frankov letno. Da se dobi ta vsota, je vlada zaključila odslužiti več tisoč častnikov in drugih, ki prejemale visoke plače za manj važna dela.

Drugi sklep vlade je, da se general Degoutte, vrhovni poveljnik francoskih čet v Porurju, prestopi drugam in na njegovo mesto pride general Guillaumat, ki je Nemcem bolj naklonjen.

DVA PRIDRŽANA ZARADI UBOJA.

To so posledice držaškega čina.

Chicago, Ill. — Zaradi umora zamorca William Bella, katerega je drhal ubila na brutalen način in po nedolžnem, sta pridržana na obtožbo umora Otto Epstein in Irwin Rokowitz. Zamorec Albert Harper v njima pozitivno spoznal napadalca.

Češki zarubili živno grofu Szechenyiju.

Praga, 13. okt. — Češkoslovaška vlada je ukazala zarubiti in prodati na javni dražbi vso živino in žito, ki se nahaja na veleposlatvi Strarka, katero je last madžarskega grofa in poslanika v Ameriki Ladislava Szechenyija. Rušenje se izvrši zato, ker grof ni plačal davka v vsoti \$200,000.

Češki zarubili živno grofu Szechenyiju.

Praga, 13. okt. — Češkoslovaška vlada je ukazala zarubiti in prodati na javni dražbi vso živino in žito, ki se nahaja na veleposlatvi Strarka, katero je last madžarskega grofa in poslanika v Ameriki Ladislava Szechenyija. Rušenje se izvrši zato, ker grof ni plačal davka v vsoti \$200,000.

Češki zarubili živno grofu Szechenyiju.

Praga, 13. okt. — Češkoslovaška vlada je ukazala zarubiti in prodati na javni dražbi vso živino in žito, ki se nahaja na veleposlatvi Strarka, katero je last madžarskega grofa in poslanika v Ameriki Ladislava Szechenyija. Rušenje se izvrši zato, ker grof ni plačal davka v vsoti \$200,000.

ŠTEVILNE SO ŽRTVE MOLOHA AVTOMOBILA.

V NEDELJO SO BILI ZOPET ŠTIRJE UBITI, VEČJE ŠTEVILNO JE PA RANJENIH.

Aretiranih je bilo čez tri sto oseb; policija ima polne roke dela.

Chicago, Ill. — Število žrtve moloha avta narašča po velikih mestih, da ljudi obliva kurja polit, ki nikdar niso sigurni, da ne bodo našli med žrtvami imena svojcev. Motoristi drve po mestnih ulicah, kakor da ni voznih predpisov in voznega reda. Prav nič se ne ozirajo za varnost pešcev in proletarskih otrok, ki se igrajo na ulicah, ker nimajo igrišč, na katerih bi se malenkost brez skrbi in na varnem zabavali. Največ je med žrtvami otrok in starih ljudi.

Motoristi v tako velikem številu kršijo vozne predpise in vozni red, da so sodniki zaposleni čez glavo in da študirajo razne metode, po katerih bi grešnike, ki kršijo vozni red, najhitreje postavili pred sodišče in obdržali ob ravnanju proti njim. Na kratko: Ulice so se spremenile v človeško klavnico, policija in sodniki se pa trudijo, da jih zopet napravijo varne. V nedeljo je bilo aretiranih več kot tri sto motoristov.

Sodnik Olson, ki predseduje municipalnemu sodišču v Chicagu, je odredil, da pridejo vsi grešniki, ki so kršili vozni red, pred sodnika v tistem okrožju, v katerem se je dogodila nezgoda. Izjemo tvorijo le notranje mesto.

Nezgode so različne. Ljudje so povoženi na ulicah, ali se motoristi zaletijo drug v drugega, ali v brozjavni drog, v hišo, ali jih pa železniški vlak zdrobi na kose.

Pri nesrečah so prizadeti razni sloji in tudi Kristovi namestniki niso izvzeti, ki ljudstvu radi pripovedujejo, da je veliki učitelj hodil bos in gologlav, da dostikrat ni vedel, kam bi položil svojo trdno glavo, sami se pa vozijo v avtomobilih, dostikrat skrivnostno sladko ginjeni, da drve s tisto drznostjo po ulici kot navadni grešniki.

John Grazer, star 21 let, je podil svoj avto po državni cesti Dixie, na ovinku se je pa zaletel s tako silo v brozjavni drog, da je razbil avtomobil, da so njega in Marie Albrecht in Elphede Bernier odpeljali v bolnišnico, kjer je kasneje umrla Marie Albrecht. Grazer se izgovarja, da zaradi goste megle ni videl cestnega ovinka. Policija pa meni, da je bila njegova dolžnost v megli voziti s tako hitrijo, da je avtomobil lahko ustavil vsak trenutek.

Spencer A. Gulliekson je povožil do smrti 7-letnega Richard Gurneyja na vogalu Chesterjeve ulice, Park Ridge, Milwaukee in Powellove avenije. Umrl je v norveški bolnišnici. Gullieksona so aretirali na obtožbo zaradi napada z avtomobilom.

Harn Murphy je bil ubit, ko se je zaletel v avtomobil, ki ga je vozil Edward Jensen, katerega je policija seveda aretirala.

Mrs. Ana Klagiševa je bila povožena na vogalu Racineja in Oakdaleove avenije. Povožil jo je Meyer Goldstein. Umrla je na potu v bolnišnico.

Joseph Vaskis se je peljal s svojo ženo z motorciklom na svojo. Motorcikelj se je prekuenil in njegova žena, ki je sedela v korbici, ima več zlomljenih reber.

Andrew Mathesien je povožil 17-letno Priscilla Rosenberg na vogalu Troyjeve in Bertanove ulice. Vlekel jo je trideset čevljev, preden je ustavil avtomobil. Policija ga je odgnala takoj v zapor.

Ampak nezgode se ne množijo le v Chicagu. Poročila o številnih nezgodah prihajajo tudi od drugih mest.

V Ypsilantiju, Mich., je lokalni vlak ujel avtomobil na križišču, katerega je zdrobil na kose in ubil Lee J. Flitcha in William Oscata.

V Cenetvillu, Ark., je zadobila težke poškodbe mrs. H. Woodfordova, ko je avtomobil obstal na se odvrne nesreča.

Priporočljivo je, da v mestu nihče ne vozi z večjo hitrijo kot dvajset milj v uri in da nihče ne vozi avtomobila, ako je izpil le kozarec vina ali pa majhno čašo žganja ali pa steklenico piva. Pijača napravi voznika drznega, da ga zapusti blaznokravnost in priučenost duha v trenotkih, ko je treba hitro in pravilno misliti, da se odvrne nesreča.

London, 15. okt. — Iz Amsterdamu javljajo, da je holandska policija tamkaj aretirala nekega Nemca, ki se je vtihotapil čez mejo v ženski obleki in je bil na potu v Doorn z namenom, da ubije bivšega nemškega kaiserja Viktora. Pri njem so našli ponarejen potni list in druge papirje, iz katerih je videti, da je bil v zvezi z zarotniki.

Železniškem križišču, katerega je vozil njen sin, ki je skočil iz avtomobila, ko je spoznal, da se ne sreča neizogibna.

Priporočljivo je, da v mestu nihče ne vozi z večjo hitrijo kot dvajset milj v uri in da nihče ne vozi avtomobila, ako je izpil le kozarec vina ali pa majhno čašo žganja ali pa steklenico piva. Pijača napravi voznika drznega, da ga zapusti blaznokravnost in priučenost duha v trenotkih, ko je treba hitro in pravilno misliti, da se odvrne nesreča.

London, 15. okt. — Iz Amsterdamu javljajo, da je holandska policija tamkaj aretirala nekega Nemca, ki se je vtihotapil čez mejo v ženski obleki in je bil na potu v Doorn z namenom, da ubije bivšega nemškega kaiserja Viktora. Pri njem so našli ponarejen potni list in druge papirje, iz katerih je videti, da je bil v zvezi z zarotniki.

Železniškem križišču, katerega je vozil njen sin, ki je skočil iz avtomobila, ko je spoznal, da se ne sreča neizogibna.

Priporočljivo je, da v mestu nihče ne vozi z večjo hitrijo kot dvajset milj v uri in da nihče ne vozi avtomobila, ako je izpil le kozarec vina ali pa majhno čašo žganja ali pa steklenico piva. Pijača napravi voznika drznega, da ga zapusti blaznokravnost in priučenost duha v trenotkih, ko je treba hitro in pravilno misliti, da se odvrne nesreča.

London, 15. okt. — Iz Amsterdamu javljajo, da je holandska policija tamkaj aretirala nekega Nemca, ki se je vtihotapil čez mejo v ženski obleki in je bil na potu v Doorn z namenom, da ubije bivšega nemškega kaiserja Viktora. Pri njem so našli ponarejen potni list in druge papirje, iz katerih je videti, da je bil v zvezi z zarotniki.

Železniškem križišču, katerega je vozil njen sin, ki je skočil iz avtomobila, ko je spoznal, da se ne sreča neizogibna.

Priporočljivo je, da v mestu nihče ne vozi z večjo hitrijo kot dvajset milj v uri in da nihče ne vozi avtomobila, ako je izpil le kozarec vina ali pa majhno čašo žganja ali pa steklenico piva. Pijača napravi voznika drznega, da ga zapusti blaznokravnost in priučenost duha v trenotkih, ko je treba hitro in pravilno misliti, da se odvrne nesreča.

Premogovniški baroni provocirajo rudarje.

SLAB GOSPODARSKI POLOŽAJ IZABLJAJO ZA ZNIŽANJE MEZDE.

Gospodje se prav nič ne ozirajo na pogodbo, ki so jo podpisali.

Wilkes Barre, Pa. — Premogovniški baronom je zrastle greben in odločili so se, da vzamejo rudarjem, kar so si po večletnem boju priborili. Glen Alden kompanija je pričela s ofenzivo, drugi premogovniški baroni pa čakajo na njen izid, da tudi oni napadejo rudarje, ako ofenziva konča s ugodnim uspehom za podjetnike.

Glen Alden kompanija je podpisala pogodbo z rudarsko organizacijo, katero je zdaj odprto prelomila. Kljub temu da je pogodba prelomljena in da je jesen tukaj, kateri sledi zima, se ni oglašil še noben državni pravnik in v interesu ameriškega ljudstva zahteval, da se izda proti kompaniji sodnijska prepoved, ki nalaga kompaniji, da se mora strogo ravnati po pogodbi, ki jo je podpisala.

Rudarjem ne preostaja drugega kot stavka, da se ubranijo napada na njih meze.

Kapitalistično časopisje bo seveda zopet klicalo na pomoč birž in v hudica proti rudarjem in trobilo v svet, da so rudarji vsega krivi.

Kompanija, daai je prelomila pogodbo, je bila tako neuravna, da je brzojavila John J. Lewisu, predsedniku rudarske organizacije, da naj prepreči stavko.

Rudarji izjavljajo, kaj pa naj store napravam trgovlavoosti kompanije, kadar vsi pametni argumenti ne izdajo ničesar, kot da odloži orodje in čakajo, da ravnanje kompanije pridejo spet k pameti in poslušajo argumente od strani rudarjev?

Prizadeti so osemnajst tisoč rudarjev.

Trije jugoslovanski ministri pred sodiščem.

Skupščina v Beogradu je sklenila, da se bivši ministri postavijo pred sodišče radi korupcije.

Beograd, 13. okt. — Skupščina je v soboto zaključila, da se trije ministri v bivšem Pašičevem kabinetu postavijo pred sodišče radi korupcije.

Ministri pravosodja, trgovine in gozdov so obtoženi.

Ameriški cepelin nad Atlantikom.

Friedrichshaven, Nemčija, 13. okt. — Zračna ladja "ZR-3", ki je bila zgrajena v Nemčiji za Združene države, je večeraj zjutraj odplula proti Ameriki. V moštvo, ki se nahaja na cepelinu, so tudi štirje Američani. Do polnoči je ladja dokončala tretjino puta. Brezlična brzjavka, ki je dospela danes zjutraj z ladje, sporoča, da je vse v redu. "ZR-3" je plove nad Atlantikom. Ladja plove tisoč čevljev visoko v zraku in 55 milj na uro.

Nemec, ki je hotel ubiti ekakajzerja, najjet.

London, 15. okt. — Iz Amsterdamu javljajo, da je holandska policija tamkaj aretirala nekega Nemca, ki se je vtihotapil čez mejo v ženski obleki in je bil na potu v Doorn z namenom, da ubije bivšega nemškega kaiserja Viktora. Pri njem so našli ponarejen potni list in druge papirje, iz katerih je videti, da je bil v zvezi z zarotniki.

Železniškem križišču, katerega je vozil njen sin, ki je skočil iz avtomobila, ko je spoznal, da se ne sreča neizogibna.

Priporočljivo je, da v mestu nihče ne vozi z večjo hitrijo kot dvajset milj v uri in da nihče ne vozi avtomobila, ako je izpil le kozarec vina ali pa majhno čašo žganja ali pa steklenico piva. Pijača napravi voznika drznega, da ga zapusti blaznokravnost in priučenost duha v trenotkih, ko je treba hitro in pravilno misliti, da se odvrne nesreča.

London, 15. okt. — Iz Amsterdamu javljajo, da je holandska policija tamkaj aretirala nekega Nemca, ki se je vtihotapil čez mejo v ženski obleki in je bil na potu v Doorn z namenom, da ubije bivšega nemškega kaiserja Viktora. Pri njem so našli ponarejen potni list in druge papirje, iz katerih je videti, da je bil v zvezi z zarotniki.

Železniškem križišču, katerega je vozil njen sin, ki je skočil iz avtomobila, ko je spoznal, da se ne sreča neizogibna.

Priporočljivo je, da v mestu nihče ne vozi z večjo hitrijo kot dvajset milj v uri in da nihče ne vozi avtomobila, ako je izpil le kozarec vina ali pa majhno čašo žganja ali pa steklenico piva. Pijača napravi voznika drznega, da ga zapusti blaznokravnost in priučenost duha v trenotkih, ko je treba hitro in pravilno misliti, da se odvrne nesreča.

ŽALOSTNA JE BODOČNOST IZSELNIKOV V KANADI.

ZIMA PRIHAJA, DELA PA NI.

Žrtve so brezvestnih agentov in kapitalističnih družb.

Vancouver, B. C. — Organizirajte se ali pa pomrite lakote! To je misel, ki se nehoti vriva v možgane tisočim in tisočim izseljenikom, katere so brezvestni agenti in naseljenjske družbe izvabili v Kanado. Razmere po vsem dominiju so slabe. Dela ni v Calgaryju, Winnipegu, Edmontu in Vancouverju. Fakti je, da bodo ta mesta letošnjo zimo imela velike brezposelne armade in mesta bodo podpirala le svoje domače reveže.

Oglasi svariijo prevarane izseljenike, naj se nikar ne selijo na pacifično obrežje, župan v Calgaryju pa naznanja v listih, da Calgary ne bo več gostoljubno mesto, ki bo skrbelo za prenočišče siromakov od vseh štirih vetrov. Ravnotako izjavljajo listi v Vancouverju, da Vancouver ne bo letošnjo zimo paradiž za ves severozapad.

Brezposelni delavci so obdržali shod v Ottawi, katerega so se udeležili zastopniki podjetniškega društva, miloščinahkih društva in delavski ministri, toda shod je končal brez uspeha. Kljub temu da čaka izseljenike glad v Kanadi, je kanadski minister za notranje zadeve izjavil: "Bolj ali manj živa propaganda se nadaljuje in trajen tok izseljenikov prihaja iz Velike Britanije in Skandinavije."

Vpričo takih razmer se najdejo ljudje, ki hvalijo kapitalistični gospodarski sistem kot najboljši, ki se ne da nadomestiti z boljšim.

Napetost med Turki in Angleži.

Kemal je sklical izredno zasedanje skupščine. Angleške čete v Mosulu so pojačane.

Angora, Turčija, 13. okt. — Mustafa Kemal paša, predsednik turške republike, je sinoči sklical narodno skupščino k izrednemu zasedanju radi krize, ki je nastala z Veliko Britanijo. Turška vlada je prejela vest, da je poveljstvo angleških čet v Mezopotamiji pojačalo posadke v Mosulu. Obenem je angleški poveljnik poslal turški vladi pismo, ki je razburilo oficijelne kroge v Angori. Vsebinska pisma ni znana, toda Turki pravijo, da Anglija noče pripoznati meje v Mosulu, katero je določila liga narodov.

Turška poročila se glase, da bo Turčija branila svojo domovino, če pride do najhujše krize. Turške posadke v hribih na meji Mozula so pomnožene in preskrbljene z bojnim materijalom.

MEHIKA POJDE V LIGO NARODOV?

Calles je obljubil Herriotu, da priporoči zbornici, naj glasuje za vstop v ligo.

Pariz, 13. okt. — Mehški predsednik Calles je obljubil premijeru Herriotu v privatni konferenci, da Mehika stopi v ligo narodov. Tako poročajo danes pariški listi. Calles je dejal, da priporoči mehiškemu kongresu takoj, da naj sprejme tozadevni sklep. Mehika mogoče pošlje prošnjo za vstop v ligo v decembru, ko se vrši izredno zborovanje lige glede sprejetja Nemčije in morda Turčije ter Rusije.

Čehi zarubili živno grofu Szechenyiju.

Praga, 13. okt. — Češkoslovaška vlada je ukazala zarubiti in prodati na javni dražbi vso živino in žito, ki se nahaja na veleposlatvi Strarka, katero je last madžarskega grofa in poslanika v Ameriki Ladislava Szechenyija. Rušenje se izvrši zato, ker grof ni plačal davka v vsoti \$200,000.

Češki zarubili živno grofu Szechenyiju.

Praga, 13. okt. — Češkoslovaška vlada je ukazala zarubiti in prodati na javni dražbi vso živino in žito, ki se nahaja na veleposlatvi Strarka, katero je last madžarskega grofa in poslanika v Ameriki Ladislava Szechenyija. Rušenje se izvrši zato, ker grof ni plačal davka v vsoti \$200,000.

Češki zarubili živno grofu Szechenyiju.

Praga, 13. okt. — Češkoslovaška vlada je ukazala zarubiti in prodati na javni dražbi vso živino in žito, ki se nahaja na veleposlatvi Strarka, katero je last madžarskega grofa in poslanika v Ameriki Ladislava Szechenyija. Rušenje se izvrši zato, ker grof ni plačal davka v vsoti \$200,000.

Češki zarubili živno grofu Szechenyiju.

Praga, 13. okt. — Češkoslovaška vlada je ukazala zarubiti in prodati na javni dražbi vso živino in žito, ki se nahaja na veleposlatvi Strarka, katero je last madžarskega grofa in poslanika v Ameriki Ladislava Szechenyija. Rušenje se izvrši zato, ker grof ni plačal davka v vsoti \$200,000.

Anatole France na mrtvaškem odru.

Ves napredni svet žaluje za velikim francoskim avtorjem in svobodomislecem.

Pariz, 13. okt. — Anatole France je zaključil svoje veliko življenje ob pol eni danes zjutraj. Umrl je mirno v krogu svojih sorodnikov in prijateljev. Že tri dni je pričakoval konca in vsak dan je napovedal: "To je moj zadnji dan". Toda plamenček njegovega življenja je brlel dalje, dokler ni bolnik večeraj popoldne padel v nezavest, iz katere se ni več prebudil.

France je bil bolan tri tedne. Zdravniki so napeli vse svoje sile, da mu pomagajo zopet na noge, toda zastoj. Njegova starost — v zadnjem maju je bil 80 let — je bila proti njemu.

Literarna društva in organizacije, katerih član je bil slavni pokojnik, danes prejemajo sožaljne brzojavke iz vseh krajev sveta. Anatole France je bil svetovni mislec in pisatelj. Njegovo truplo pripeljejo v Pariz in ahranjeno bo v grobnici z velikimi častmi. Predsednik republike Doumergue in premijer Herriot sta že izrekla globoko sožalje v imenu vlade.

Vsi pariški listi — razen klerikalnih in monarhističnih — so danes izšli s črnim robom, ko so naznanili Franceovo smrt. Splošno mnenje vseh naprednih ljudi je, da je umrl največji Francez, največji francoski veleum sedanje dobe.

Slava njegovemu spominu!

Izgredi v Šangaju, ko je mesto padlo.

Med sovražnimi četami je bilo doseženo premirje. Čangsolin medtem prodira dalje in sanje nove zmage.

SLIKE IZ NASELBIN.

Irwin, pa. — Naznanjam vsem, ki so se zanimali za osvoboditev Josepha Gantarja, da so se mu odprla vrata dne 8. oktobra ob devetih zjutraj in stopil je v pravični obleki na prosta tla. Akovno ves izmučen in iscrpan, bil je vesel, ko je zapušal suženjsko poslopje. Vidi se trpljenje na njem, kajti prej je bila njegova teža od 160 do 165 funtov, zdaj pa je 132 funtov. Koliko razločka je bilo med njegovim preteklim in sedanjim življenjem, je videti v teži. Nihče torej ne more rdniti, da se mu je dobro godilo. Dobro je tam notri samo za čakanje smrti, ki prihaja počasi, a sigurno. Pa sedaj je on prost iz robnice, v kateri je bil zakopan tri leta in skoro šest mesecev.

Lepa hvala vsem, ki ste s pripevki pomagali do njegove svobode. Gantar odpotuje v domovino. Vsem darovalcem se enkrat hvala za njih zavednost. — Jernej Kokalj.

Okrog poldrugi milijon delavcev je bilo brez dela v avgustu, ki delajo za nizke mezde v tovarnah. Tega si ni izmislil kakšen socialistični agitator ali agitator Ameriške delavske federacije, da hujska proti finančnikom in industrijskim magnatom, ampak je suho dejstvo, ki je vzeto iz poročila delavskega departmenta.

Takrat so bile tudi počitnice in veliko uslužbencev in delavcev, ki so bili še tako srečni, da so obdržali delo, so porabili teden ali štirinajst dni za počitnice, da se malo oddahnjejo enakomernega in duh vzbijajočega dela. Torej je bilo število tistih, ki niso delali, veliko večje, kot ga prikazuje poročilo o brezposelnosti.

Kakšen je zdaj položaj, še ne govorijo statistične številke. Kapitalistično časopisje in govorniki starih strank sicer govorijo, da se gospodarski položaj obrača na bolje, ampak delavci, ki so najbolj prizadeti, pa pravijo da ne. Ako so v eni industriji najeli malo več delavcev, so jih v drugih odpustili.

Kapitalistični listi in govorniki starih strank bi najraje utajili, da je število brezposelnih delavcev precej veliko. Pred volitvami smo in v njih interesu je, da zamolče ali prikrijejo, kar bi jim škodovalo.

Finančniki pripovedujejo ljudstvu, da bi se gospodarski položaj takoj spremenil, ako se izravna mednarodni položaj. Kakor hitro se to zgodi, bi šla ena četrina produktov ven v tujezemstvo, ki bi tvorila kapital za druge narode. Ampak tako priporočilo je napačno in ima namen le prikriti pravi položaj. Kaj pa pomaga Ameriki, ako prične eksportirati več blaga v Evropo, če Evropa plačati ne more. Ljudstvo je tam tako obubožno, da nima s čim kupiti. Taka prosperiteta, ki jo prikazujejo finančniki pred volitvami bi bila zelo kratke dobe. Umrja bi kmalu in kriza bi bila še bolj občutljiva.

Farmerji in delavci ne dobe polne vrednosti za svoje produkte. To je glavni vzrok za vedno hitrejšo se vračajočo gospodarske krize. Vse drugo, kar pripovedujejo finančniki in drugi podporniki sedanjega kapitalističnega gospodarskega sistema, je dobro premišljeno goveždanje, nalašč umerjeno, za predvolitveni čas.

Delavec in farmar naj prejmeta polno vrednost za svoje produkte, pa ne bo treba gledati za trge v tujemstvu. Kaj bi pa bilo, če bi samo ameriški kontinent tvoril naš planet, kam bi pa potem izvažali svoje produkte? Na Mars ali kateri drugi planet? Amerika ima toliko sirovin in tako spopolnjene stroje za produkcijo in transportacijo blaga, da ji ni treba izvažati nikamor svojih produktov za prehranitev svojega ljudstva.

Ameriški delavec in farmar ne moreta pokupiti toli-ko produktov, kot jih potrebujeta za sebe, ker ne dobi-
ta za svoje produkte polne vrednosti. Bankirji, špekulan-
tje, prekupčevalci, industrijski kapitalisti itd. neka-
j odtrgajo od vrednosti produktov, ki jih prouducirata de-
lavec in farmar in tako ne ostane za nju skoraj nič, ker
so njima drugi, ki ne producirajo, vse vzeli.

Skrajšati je treba delovni čas, ako izdelamo preveč. Delavcu in farmerju je treba priznati polno vrednost produkta, parasitje v človeški družbi naj se oprimejo za človeško družbo koristnega dela, pa bodo od nas vzele slovo perijodične gospodarske krize.

V današnjem gospodarskem sistemu to ne gre, ker ne produciramo zaradi ljudskih potreb, ampak zaradi profita. Gospodarske krize so prikazen kapitalističnega gospodarskega sistema in ostale bodo, dokler bo uveljavljen kapitalistični gospodarski sistem.

Zato je nepotrebno, da si tisti napenjajo svoje mozgane, kako bi se odpravile gospodarske krize, ki zagovarjajo sedanji sistem blagovne produkcije in distribucije, ker so njih nasveti ravno toliko vredni kot Blažev žegen bolniku.

ril, dokler ni z vso silo bruh
na dan, ko je koruptna in gnil
vlada popolnoma odpovedala
Ljudstvo je dobilo, kar je hotel
rešil se je ogromni narod pijav
in zdaj je svoboden. Da bi le zna
svobodo si obdržati! Ne bo m
treba garati za druge, temveč
dinole zase.

Prej pa delavci v Rusiji dela od zore do mraka, po dvanaesti ur. Je več ur na dan. Sedaj imajo osemurni delavnik vsi enako, delavke pa šesturnega. Če delavci zbolijo, imajo vsaeno svoje plačilo, je viti se mora, da je bolan, to je vse, kar rabi, da je preskrbljen hrano, stanovanjem in zdravljem.

V toliko hvaljeni Ameriki ima ta pri rudarjih počitnice samo su perintendent in mister boss, do čim v Rusiji veljajo počitnice vsakega delavca po 14 dni na leto. Ženska v drugem stanu izstopi iz službe za nekaj mesecev pred porodom, a plačo ima vseeno iz zdravnika prosto. Kaj pa ima delavka v Ameriki v takih slučajih? ko ji je podpora najbolj potrebna? Prav nič. Če se ne bomo organizirali, pa bomo imeli še dva krat nič. Z bičem nas bodo tepla kot so delali priganjati v Rusiji za časa carjev, ako se bomo pustili.

Naj nikar kdo ne kritizira, ker sem to napisal. Saj po nekaterih krajih so res napredni, ampak v Ameriki, zlasti pa v Coloradu, napredujemo deljvi po rakovo.

Pozdrav zavednim delavcem!

Michael Sutarčič.

Palisades, Colo. — Nasmnjan
znaneem in prijateljem, da je ne
isprosa smrt vsela življenje na
šemu sobratu Joe Blatniku. Po
greb se je vršil dne 5. oktobra p
katoliškem obredu. Pokojnik j
bil rojen dne 2. februarja 1878
Doma je bil iz Zidanega mosta n
Štajerskem. Bolehal je na pljušil
nost masceev.

Izkrasn se zahvaljujem našemu društvu S. N. P. J. št. 162 za darovani venec, katerega je poklonilo članstvo v sadnji pozdrav ko svojemu članu. Lepa hvala, mr. in Mrs. Fire in Mrs. Brodack za darovane cvetlice in ki so ga sprejeli k sadnjemu počitku. Hvala mr. Anton Selanu za udeležbo pogreba, mr. in Mrs. Klemenčič za darovane cvetlice.

Pokojnik zapušta v starem kra-
ju mater, dve sestre in dva brata
Dragemu pokojnemu bratu želi-
mo, da počiva v miru. — Anton
Kovačič.

Počitnice unij- skih delavcev.

Essentuki, Rusija. (Piše Anise.)
— Nekaj imenitnega je biti član
unije v Rusiji. Vedno sem vedela
da so unije najmočnejše organi-
zacije v deželi, ampak nikdar bi
me ne verjela, kako unije odprejo
vsaka vrata kulturi in zabavi, do
kjer nisem sama pristopila pred
meseci. Vzela sem počitnice v go-
rovje Kavkaza in moja strokovna
unijina karta mi je preskrbelo
vsepopoved posebne cene, po sana-
torijih, počitniških stanovanjih
in izletih.

Moja je unija izobraževalnih delavcev. Ima nad 50.000 članov samo v provinci Moskve. Razdeljena je v dve sekciji, in sicer tistih, ki izobražujejo s govorom in tistih, ki pišejo. Jaz pripadam k pisateljski sekciji. Novica bo za Amerikance, ko izveste, da vaši uradniški delavci, časopisni in izdajateljski zavodi kakor vsi hišniki in sluge, v otroških domovih ali šolah tudi pridejo v našo unijo. Mi smo namreč organizirani na industrijski podlagi z idejo, da uradniški delavci časopisja na primer imajo v splošnem več interesa z drugimi delavci pri časopisju kakor z uradniškimi delavci kjerkoli drugje.

Okoli 30.000 članov naše unije v Moskvi je učiteljev in profesorjev. Čudim se, kako se to bliži Ameriki, da je toliko številu učiteljev organiziranih v uniji same naše države. Deset tisoč je hišnikov in slug in nekaj nad 9.000 je delavcev po tiskarskih in izdajateljskih uradih. Samo kak tisoč je glasnikarjev, med katerimi so prevajalci, pisatelji knjig in pamfletov.

Ko sem se odločila, da potujem v gorove na počitnice, sem šla na glavni stan strokovne unije. Vseh vrst izletniška potovanja so bila tam oglašena k obrežju morja v gorovja na Krim in Kavkaz, dobi po Volgi, kamorkoli je Slovček hotel. In pri vseh teh sem lahko dobila popust za 30 do 40 odstotkov na račun, ker sem članica unije.

Veliko početniških domov je združno vodenih po naši uniji. Če

grem v katerikoli rezort v Rusijo, kjer nimamo svojega izletniškega poslopja, mi zagotovijo prostor poslopju centralne strokovne uni-
je, katerih je povsod dovolj. V ta-
kem posloppju sem živela ne samo
z velikim popustom pri cenah, am-
pak tudi drugače zelo poceni, ke-
ro tako poslopja pod zadržnin
vodstvom in obratovanjem.

Ce ostanem v izletniškem mestu, imam ob nedeljah priliko za izlet na čolnu po reki Moskvi z godbo in drugimi zabavami. Ko pridem zima, imam na razpolago vstopnice za oporo po znižanih cenah, kar mi preskrbi unija.

Sedaj sem v Essentuku, famoznem kopališčnem rezortu. Najlepši sanatorij v tem kraju je last Sostakra ali socialne zavarovalne družbe, ki ima več sanatorijev po vsej Rusiji, vse plačane s posebnimi prispevki podjetnikov, a obratovane pod delavskim departamentom, da se jih poslužuje delavstvo.

Delavci dobimo svoja kopališča v bistri vodi, žveplu, mineralnem blatu ali Narzanu, kar je prvotno izjutra v sanatoriju. Ampak pri vsaki obiskovalci in pacienti, ki prihajajo dosti več kot mi, morajo čakati v dolgih vrstah pred kopališči, večasi celo ure dolgo. Oni so organizirani kot smo mi.

Zdi se mi, ko bo komunizem dober utrjen, bomo lahko povsod šli na izlete in ne bo treba pokazati drugega kakor listek, da bomo dobili prehrano ali posteljo, dokler se ne odpelje naprej. Med seboj so delavci Rusije vse dobro aranžirali, kar je vse na začetni podlagi.

S polja trdega premoga v Penni.

(Fife A. Shields.)
Uniontown, Pa. — Na velika polja trdega premoga okraja Fayette — ki je v tako tesni zvezi s pittsbursko jeklarско industrijo — je padla ista depresija kakor je položila roke na jeklarje. Večina od 45,000 rudarjev tega okraja je brez dela in drugi delajo samo del časa.

V bližini Uniontowna, vodilne
ga mesta južnega distrikta trde-
ga premoga je prenehal obrat za
35 odstotkov. Vse Frickove majne
potičajo v male Frickove nasel-
bine, pustile so dolgočasne rdeče
desne stavbe, vsaka enaka sosedi-
ni, so napolnjene z nezaposlenimi
možmi in skrbnimi ženami. Mnogo
Frickovih rudarjev je zapustilo
domove, kjer so živeli po trideset
let in preselili so se dalje. Rudar-
ji so postali seleči se delavci v tej
največji depresiji, ki je zadelala
njih industrijo.

Nezaposlenost se je povečala, tako se podjetniki odprli nove rudnike, ki še bolj tirajo industrijo k razpadanju. Fayette ali Connelville polje je staro in najboljše premog je globlje pod površino kot je bil. Radi tega se jeklarske družbe lotevajo deviških premogovnih polj lepe Green county na obrežju reke Ohio in s premogom naloženi vlaki sopihajo vsaki dan podom, kar povroča, da prihajajo ob delo še več rudarjev s starih rudnik.

V West Brownsville sem sedel na preloženem 'porču' poslopja, ki je last 'organizatorja' Ameriške delavske federacije za koksova okrožja. Pripovedoval mi je o brezposelnosti in slabih razmerah, ki je pridrvel mimo vlak z dvema lokomotivama in s sedemdeset vozevi, naloženimi s premogom iz neujinskih rudnikov, ki so last 'Kempston Sheet & Tube Co.

Okrožje Connelaville je odprta delavnica. Odprta delavnica je bilo, odkar je Henry Frick razbil organizacijo Knights of Labor in jo bili uničeni zgodnji poizkusi United Mine Workers of America pred tridesetimi leti. Samo v veliki stavki leta 1922 so se močje organizirali za kratek čas. Pridružili so se vzorno velškemu narodnemu boju, odrezali ta veliki vir kuriva, ki so manj računalni podjetniki za slučaj stavke in tako rešili narodno stavko. Nadaljevali so stavko še mesece po splošni pogodbi, v kateri pa oni niso bili vključeni, prezirli so jih mednarodni uradniki unije.

ker so mnogi unjake pogosto
ve okrožju, ni enake mesadne
cestvice. Plačilna lestvica iz leta
1917 prevladuje in velikem Kai-
seyu sistemu; družba Monssen
Coal and Coke je pred kratkim
svojim uslužbencem odbila še 30
odstotkov ali eno tretjino plače,
kar je še nižje kot lestvica iz leta
1917. Hilmannovi rudniki imajo
ste lestvice in Frickovi rudniki,
seprav plačujejo mzdo na dosti
nižje kot po unjaskih rudnikih za

da morajo pri njih rudarji nam
dati posebno težke "tone".
tehničarji nimajo rudarji nikoli
ki bi pazil na nevarnosti tipel
in bi garanciral pravično teh
nje.

Da je lahko dobičkonosno ob-
tovati rudnike pod unijake-
tvo, se vidi v Californiji, mal-
premagarskem mestecu pre-
reke v okraju Fayette, ki je sa-
nekaj milj nad Brownsvillom.
Mestecu California sem videl v-
večji bituminozni rudnik na s-
tu, famozni Vesta št. 4, ki ga
stuje društva* Jones & Laugh-
Steel in stalno obratuje pod
godbo z organizacijo rudarjev

**"My Country,
'Tis of Thee**

(Leland Olds za Fed. Press.)

Skoro brezupen boj povprečnega delavca v ameriški industriji, da vzdrži svojo družino skozi leto pri polni zaposlenosti, se kaže iz poročila zveznega delavskega departmanta v bul. št. 357, ki proučava življenje delavske družine in proračun, ki bil storjen skozi vojno. Poročilo pokazuje na tisoče družin z določitvijo, dočim druga poročila so pokazujejo, da so delavke družine nekdaj imele samo malo prebivalstva, kar pa so dosegle na ta način, da so delale tudi žene in otroci, ki so imeli na stanovanju podjemnike. Tako poročilo pokazuje, da je bil govor delavskega tajnika Davisa o "mezdi, s katero je treba delavce prihraniti", pramo blebena. Originalna preiskava, ki je uvedel department, se je bavila s 12.096 družinami in je pokrivala proporcionalne mezne delavskih in srednje plačo, delavskih in 92 industrijskih središč po državah. Posledica preiskave je bilo dognanje, da se povprečni dohodki od \$900 do \$1800 za leto 1918. Kako so imele družine dohodek in zaslužke, pokazujejo naslednje številke:

Dohodki od	900 do 1200	1200 do 1500
Delavci	81.014	81.233
Samostojni	11	14
Stroki	23	26
Stavovalec	6	11
Prisiljeni dohodki	2	4
Drugi	21	24
Prejeto	2	6
Drugi	8	7
Povprečni dohodki	81.076	81.244
Stroki	456	516
Prejeto	154	207
Stavovalec	150	180
Kuriranje in lad	64	73
Prejeto	6	62
Drugi	302	260
(Skupni stroki)	81.076	81.244

Te številke prikazujejo povprečni mesečni delovni zaslužki po posameznem družinskem članu. Najvišji povprečni zaslužki so bili pri družinah, ki so imeli enega ali dva člana, pri čemer je povprečni zaslužek na osebo znašal 1.100,00 evra. Najnižji povprečni zaslužki pa so bili pri družinah, ki so imeli sedem ali več članov, pri čemer je povprečni zaslužek na osebo znašal 600,00 evra. Povprečni zaslužki po družinskih članovih so bili najvišji pri otrocih, sledijo odrasli brez otrok, nato pa odrasli s otroki. Povprečni zaslužki po družinskih članovih so bili najvišji pri odraslih brez otrok, sledijo odrasli s otroki, nato pa otroci. Povprečni zaslužki po družinskih članovih so bili najvišji pri odraslih brez otrok, sledijo odrasli s otroki, nato pa otroci. Povprečni zaslužki po družinskih članovih so bili najvišji pri odraslih brez otrok, sledijo odrasli s otroki, nato pa otroci.

Živiljski stroški so moglo biti do pet odstotkov višji kot bili leta 1918 in radežele zašle v družini je danes najbrž nekaj različna kot je bila. Velik vpliv na stanarini od tistega ko smo povzročili prikrajšanje stroškov za obleke in živež. Če smo drobno za hrano so danes neke to so bile leta 1918. Ampak na splošnem niso izdatki in dohodki različni od tedanjih. Danes naši proračuni pokazujejo, da družine, ki imajo dohodkov po \$1200 na leto so za \$107 povišane. To povzroča, da se toliko članov družine peha za enakom, da mora delati toliko strokov in se poleg tega še prikrajševati na mnogih neobhodnih potrebščinah.

Stoletni zakoniki par. Edw Taylor in njegova žena sta v glavnem v svojem stanovanju srečnu v grofiji Kent na Anglijskem svojo stoletnico. Žena, ki je za par mesecem mlajša od svojega soproga, je baš sedaj dosti lepo starost sto let. Zakonata poročena že 63 let in sta popolnoma zdrava in duševno srečna. Najbolj pa občuduje njegov streden spomin. Živela sta pod istimi angleškimi kralji. Gospod Taylor pripoveduje s ponosom, da je na svetovni razstavi v Londonu dal roko vojvodu Wellingtonu.

Brez znanja angleškega jezika
se pridaš nikamor. Spopolni si
znanja, ako ga še nimaj. Narodni
Slovensko-angleško slovnico
katere je izdelal in ima za prod

Razne vesti.

ZA OSVOBODITEV KOVAČIČA SE NADALJUJE.

Novinar je napravil vlogo za novo obravnavo.

Pittsburgh, Pa. — Advokat J. Ferguson je predložil svoje...

...da se dovoli Tony Kovac...

...javni tožitelj...

...svoje razloge povedati v te...

...mesece tedna.

...obavnavi je bilo zaslišanih...

...glede Kovacovičevih go...

...Govoril je na nekem pik...

...blizu Farrella in na neki za...

...v hrvaški dvorani v Farrel...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

...javni tožitelj, ki je zelo naklo...

V BELI HIŠI MOLČ.

Rudarji seveda niso bankirji!

Washington, D. C. — Niti be...

...se niso odgovorili iz Bele...

...hiše ali iz glavnega stana rep...

...bliske stranke, ki se nahaja v...

...Munseyjevem poslojpu, na apel...

...rudarjev, organiziranih v United...

...Mine Workers of America, da p...

...predsednik Coolidge ustavi nasil...

...no selitev rudarjev in njih do...

...mov v Dakoti in Barracksvillu...

...blizu Fairmonta, W. Va. Te ru...

...darje je zaposlila Bethlehem Steel...

...korporacija, ki je zagrozila, da...

...jih s silo spodi s svoje lastnine,

...ker nečajo sprejeti znižanja me...

...zde za petdeset odstotkov. To z...

...nižanje meze je v smislu brzjav...

...ke, ki jo je poslal Van A. Bittner,

...zastopnik organizacije in na ne...

...srečo tudi Coolidgev podpornik,

...v protislovju s pogodbo, ki so jo...

...podpisali Schwabovi interesi v...

...Baltimoreju.

...Bittner je dalje poročal, da je...

...Schwab importiral pobojnike in...

...naročil strojne puške, da se tako...

...pripravi za delo v rudnikih s stav...

...kokazi.

...Bittner je dalje poročal, da je...

...Schwab importiral pobojnike in...

...naročil strojne puške, da se tako...

...pripravi za delo v rudnikih s stav...

...kokazi.

...Bittner je dalje poročal, da je...

...Schwab importiral pobojnike in...

...naročil strojne puške, da se tako...

...pripravi za delo v rudnikih s stav...

...kokazi.

...Bittner je dalje poročal, da je...

...Schwab importiral pobojnike in...

...naročil strojne puške, da se tako...

...pripravi za delo v rudnikih s stav...

...kokazi.

...Bittner je dalje poročal, da je...

...Schwab importiral pobojnike in...

...naročil strojne puške, da se tako...

...pripravi za delo v rudnikih s stav...

Kolonija Johna Reeda

dobi pomoč.

Seattle, Wash. — Polovica od...

...pet tisoč dolarjev, ki jih potrebu...

...je otroška kolonija Johna Reeda...

...v Kvalinaku v Rusiji, da se pre...

...vzame 1000 akrov zemlje s iz...

...vrstnimi gospodarstvi poslojpu,

...je zdaj na poti v delavsko repub...

...liko.

...Reverent Sydney Strong iz Se...

...attla naznanja, da upa zbrati...

...ostalo od čitateljev te povesi in...

...drugih simpatičarjev predno bo...

...preteklet mesec. Prvih \$2500 je...

...prišlo s objavljenjem v delavsk...

...em časopisu in drugod povesi...

...od Anne Lujize Strongove. (Ani...

...se) o njenem obisku doživljajih...

...na otroški koloniji pod imenom...

...Johna Reeda ob Volgi. Ona je...

...Strongova hči.

...„Se upajo,“ je pisala Anise v...

...svojem prvem pismu, „da bo od...

...nekod prvi denar, da bodo lahko...

...prevzeli lepo zemljišče ob reki in...

...pustili na svojo zemljo trume si...

...romanih otrok, ki se bodo za...

...tekle doli po Volgi, ko bodo za...

...aliskale o otroški koloniji Johna...

...Reeda. In da bodo naredili res...

...uspešno farmo, ki bo vzor kmet...

...tom. Tudi upam, da bodo to do...

...bili. Ampak ob istem času so na...

...predovali, čeprav so čakali. Sto...

...tine in tisoče pionirskih otrok,

...kakor so ti, je po vsej Rusiji.”

...Strong izjavlja, da bo takoj na...

...kazal svoji hčeri vsak ček, da ga...

...lahko odpošlje koloniji. Njegov...

...naslov je 508 Garfield St., Seattle,

...Wash. Denar, ki je odposlan di...

...rektno, pa naj se naslovi na Anno...

...Lujizo Strong, Hotel Continental,

...Moskva, Rusija.

...V svojem zadnjem pismu osetu...

...opisuje Anise bodočnost kolonije...

...Johna Reeda: „Tako da naša ko...

...lonija postane končno ne samo...

NAVODILA IN NASVETI.

Zelenjava in naše zdravje.

K „zelenjavi“ štejemo liste,

...stebila, korenine rastlin, ki jih u...

...živimo. — K listnatni zelenjavi...

...spadajo v prvi vrsti razna zelja...

...in solate. Nekatere vrste zelja in...

...kapusa imajo v sebi gotova diše...

...ča olja, ki so neprebavljiva in p...

...vzročajo na želodcu slabejšim pe...

...hanje in želodčne neprijetnosti.

...Ni vsaka jed za vse ljudi. Mehkej...

...še in lažje prebavljivo je, kiso...

...zelje, kar ima mnogo mlečne kis...

...line, ni pa ugodno radi velike...

...možnine kuhinjske soli, ki je v...

...njem. —

...Spinača in mlade koprive imajo...

...v sebi mnogo železa, zelo dobre...

...torej za bledice; protinastim in...

...revmatičnim pa jih francoski...

...škravnik dr. Gautier ne priporo...

...č. Zelo zdrave so različne solate,

...ki osvežujejo vse telo, delujejo...

...dobro na kri, pa tudi na čreva pri...

...leni prebavi. Krepla vpliva zelo na...

...ledvice. Prav tako žens na vodo...

...špargelj. V nekaterih krajih sade...

...in uživajo tudi rebarbar ali re...

...venj, posebno v kompotu, ki de...

...luje lahko odvajalno.

...Ljudje po mestih in na deželi...

...jedo vse premalo zelenjave in p...

...malo redno. Jedo jo le tiste me...

...sece, ko raste, po kmeti pa le kiso...

...zelje, kisle kumare, fižol, krom...

...pir. So kraji, kjer ljudje sploh ne...

...jedo skoro nič zelenjave vse leto,

...ampak same močnatne jedi, krom...

...pir, popijo pa zato temveč alko...

...hola (n. pr. piva) in kave. Zato...

...ljudje v takih krajih niso zdravi...

...in če je srak tam še tako dober.

...H koreninam spadajo razne re...

...pe in gomoljke. — Poseben okus...

...ima tako zvani španski črni ko...

...ren (Scorzenera), zelo priljub...

...ljeno je korenje ali mrkev, isto...

...tako koleraba. Koleraba in sele...

Med potjo.

Vlak je vozil s poljevo naglico.

Večerno solnce je sililo skozi okno...

...natlačeno kupeja tretjega razreda...

...in prav po nepotrebnem nadlegovalo...

...zarjavele obraze delavcev, od dnevnega...

...napora preznojene. Oči so mežikale, roke...

...se segale v lase, v brado, v nedrja...

...la, vsepovsod kamor se je bil na...

...bral podnevi prah in se naselila...

...nesnaga iz brusih in bruhačih st...

...robov. A razpoloženje je bilo ve...

...slovo, izmed mahanja s rokami so...

...se svetili beli zobje in se režala...

...sevaljoča usta. Oči, roke in usta,

...vse je vedelo, da gre proti domu,

...da se začenja odhiti v domačem...

...krogu. Videlo se je tem ljudem,

...da imajo še domove in da so na...

...valle vsemu še ljudje. Blagor jim!

...V istem kupeju sta si sedela...

...nasproti dva starejša moža, ki o...

...dividno nista spadalamed drugo...

...družbo. Mošče sta se opazovala,

...tako-le od strani, kakor bi br...

...skala po davnih časih. Prvega oči...

...so vpraševali: Kje sva se še vi...

...delala? Druga se odgovarjale: P...

...ermojdu, da se pozna sva že dol...

...go, morda že šestdeset let. Prvega:

...„Kaj bom pravil? Ko je pa še tako...

...dolgo, da sem pozabil tvoje ime.

...Prvega: Ej prijatelj, tašna ko sva...

...se midva prvič videla, je bila še...

...samo ena vera in ena misel. Ali ni...

...rest? Druga: Ta bo kmalu uga...

...nil, kdo sem. Ker ima bistre oči...

...in še sedaj samo eno vero in eno...

...misel. Tepeci! —

...Vlak je zavižgal na postaji,

...delavci so izstopili. Ostala sta a...

...ma. Tedaj je hipoma izpregovoril...

...prvi: „Gospod Kofol, kaj ne?”

...Drugi se je zadovoljno nasmehnil,

...čel, saj sem vedel. In razvil se je...

...med obema zanimiv razgovor:

...„Odkod me poznate? Nisem ime...

...l me še časti.”

...„Morda res ne.”

Med potjo.

Vlak je vozil s poljevo naglico.

Večerno solnce je sililo skozi okno...

...natlačeno kupeja tretjega razreda...

...in prav po nepotrebnem nadlegovalo...

...zarjavele obraze delavcev, od dnevnega...

...napora preznojene. Oči so mežikale, roke...

...se segale v lase, v brado, v nedrja...

...la, vsepovsod kamor se je bil na...

...bral podnevi prah in se naselila...

...nesnaga iz brusih in bruhačih st...

...robov. A razpoloženje je bilo ve...

...slovo, izmed mahanja s rokami so...

...se svetili beli zobje in se režala...

...sevaljoča usta. Oči, roke in usta,

...vse je vedelo, da gre proti domu,

...da se začenja odhiti v domačem...

...krogu. Videlo se je tem ljudem,

...da imajo še domove in da so na...

...valle vsemu še ljudje. Blagor jim!

...V istem kupeju sta si sedela...

...nasproti dva starejša moža, ki o...

...dividno nista spadalamed drugo...

...družbo. Mošče sta se opazovala,

...tako-le od strani, kakor bi br...

...skala po davnih časih. Prvega oči...

...so vpraševali: Kje sva se še vi...

...delala? Druga se odgovarjale: P...

...ermojdu, da se pozna sva že dol...

...go, morda že šestdeset let. Prvega:

...„Kaj bom pravil? Ko je pa še tako...

...dolgo, da sem pozabil tvoje ime.

...Prvega: Ej prijatelj, tašna ko sva...

...se midva prvič videla, je bila še...

...samo ena vera in ena mis

Iz prazgodovine zemlje.

Prirodoslovni pogovori.

Opisal dr. Pavel Grošelj.

(Konec.)

Zvezdni utrinek se je utrgal neke v vesoljstvu in po vseмирnih blodnjah je pristal na naši zemlji, noseč na svojem hrbtu življenjske kali tujih svetov. Kakor oplojdi gibka, semenska živalica okroglo jajčece, tako naj je tedaj oplojdi meteor nevesto zemljo.

Lepa, vesoljstvo spajajoča je ta misel — a žalibože — samo misel!

Problem o postanku življenja bi s to razlago preložili samo na druge svetove, v nepristopne da je vesoljstva, ne da bi se bili njegovi rešitvi ni za korak približali.

Nam, ki iščemo samo zgodovino zemlje, naj za danes zadostuje dejstvo, da se je na njej nekoč v nedoglednih davninah vžgala iskra življenja. Kako in zakaj? — kdo bi si upal neoporočeno odgovoriti!

Tedaj pa se je jela iz morja dvigati tudi prva kopna zemlja in razdirajoče prirodne sile so iz njenih odruškov dnu morja zidale prve skladovite plasti vrhu prvotnega oklepa.

Tudi te prve usdline so se kristalastega lica. Še vedno se gibanja joči izbruhi lave, bližina vročega jedra, ogromni tlak, s katerim so pritiskali vsi v poznejših dobah nastali skladi na to najnižjo in najglobljo podlago: vsi ti vplivi so moralo blato preobrazili v kristalaste hribine: gnajse in skrilave.

Pri tej nasilni preobrazbi pa so se uničili in so obledeli skoro vsi življenjski ostanki, zakopani v teh plasteh.

Le nejasni življenjski sledovi so nam ohranjeni iz praveka zemlje, vse ostale življenjske zgodovinske dokumente so izbrisale surove prirodne sile.

Ko se je v neizmernem času ustalila in umirila prva ognjevita

mladost zemlje, zasledimo prve jasne, nedvoumne znake življenja v sledečem staroživljenjskem veku. Kakor najdenčka, ki mu nihče ne ve pokoljenja, smo zasledili življenje na zemlji. V nejasnih davninah praveka mu leži izvor. In ko nam v kambrijski dobi prvi jasno stopi pred oči, je življenjsko dete že dokaj razvito in doraslo. Na vsem njegovem lieu pa se mu pozna, da je njegova domovina morje.

II. Staroživljenjski vek.

Kateri planet je to, ki zdaj hitiva k njemu skozi svetovni prostor? Pogled te prostrane, dolgočasne pustinske kontinente, to njih enolično rumeno-rdečo barvo: brez zelenja, brez življenja — brez barvnih kontrastov! Ah, na tem svetu bi pač ne hotel živeti!

To je naša domača zemlja v kambrijski dobi svoje preteklosti. Pogled ta ogromni pustinski pas, ki kakor mogočen, rumen obroč oklepa skoro vso južno poloto naše zemlje, to je največji kontinent kambrijske dobe. Od današnje Južne Amerike preko Atlantskega oceana in Afrike do Vzhodne Indije in Avstralije: na vsem tem prostoru o zemlji gospoduje ena sama enolična celina: "južni kontinent".

"Res čudovito! Toda kje je Evropa in najina slovenska domovina?"

Ali vidiš tam na severozapadu, skoro ob horizontu majhno celino? Tam, kjer se njeno južno obrežje koplje v blestečem kambrijskem morju, tam leži danes severni del Anglije. In tudi tam na severozapadu rumene v daljavi obriši kopne zemlje, tam nekje se širi danes Finslandija. In ta prostori orski kotel sredi kambrijskih celin, ki peš od razburjenega valovanja: to je materinsko morje današnji Evrope. Daj, postojta približno sredi nad tem morskim kotlom in spustiva vanj ogromno skalno. Glej, tam, bo čez nekoliko milijonov let tekla najina zibel.

Samoten otok štrli iz širnega evropskega morja ravno tam, kjer se dviguje danes osrednja fran-

coska planota. Tu hočeva stopiti na zemljo. Na mestu vsa!

Vasokoli naju mir in grobna tišina. Ni je bele peroti, ki bi se zasvetila v solnčnih žarkih, kadar zarače ptica v zraku oster lok; ni kjer ne čuješ tožnega krika; povodnih ptic; tudi po morju ne vidiš požarevati srebrnega bleška, ki se stobarno lomi ob bokih gladkih rib, kadar zigravajo po površju. In na našem otoku — ni ti drevesa, niti bilke, niti mahu, da ne veš, kam bi bežal pred žganimi solnčnimi žarki. Da bi ne pljusalo in ne šumelo morje, bi se ti zdelo zemlja kot širno grobišče. V morju, kjer se je rodil, leži še skrit ves misterij življenja.

In kakor se lovec v gozdu le v zeleni obleki more približati svojem plenju, tako se morava tudi midva malo bolj po kambrijski obleki, ako se hočeva približati življenju.

Torej hajdi na kambrijsko maskerado!

Natekniva si na glavo povprek širok napolonski klobuk, tako da nama sega preko glave do ramen. Roki si vzdolži prilepliva k truplu; tako da se jedva poznata dve podolžni zarezi, ob katerih se roki držita trupa. Nogi morava popolnoma odločiti, namsto njih pa nama kakor stonogi zraste po prsih in trebuhu nog na izobilico. Če bi nama sedaj še dober prijatelj z ostro sekirico malo nasekal hrbet povprek na kakih dvesto, sicer zvezanih; toda med seboj pregibljivih delov, pa sva se na videz dokaj približala najvišjim bitjem, ki so — in sicer v manjšem formatu — živele v kambrijski dobi, trilobitov.

In sedaj štrbunk v morje!

Ni se nama treba bati kake žrešne morake ribe, kambrijsko morje je varno pred njimi; vsepovsod naju srečujejo le naši hitri trilobiti, v vseh možnih variacijah in oblikah. Vse polno jih gomazi po morskem blatu in tudi v vodovju ti žvigajo vznak kot dandanes mnoge različne vodne mokrice. Temu štrlitu iz glave dva podolžna, ostra trna, oni ima

glavo zavito v obliki polumeseca, tretji pa ti je kot srednjeveški vojaški odet v trdo orožje: celo telo mu štrli kamih ostrih bodic — dokaz, da se je že ob zideli življenja vnel ljubi neoprosni boj za obstanek.

Nekaj pa imajo vsi ti naši znanci, na kar sva pri maskeradi popolnoma pozabila. Na obeh straneh napolonskega klobuka jima vidi dvojice vzbočenih ogromnih očes — ne dvojice, na tisoče očes — kajti veliki očesi sta zgrajeni iz nebrojnih majhnih očes, vsako s svojo posebno lečo in vsako očesce upadabla od zunanjega sveta le majhen del v svoji sliki, in vse to sliče se v notranjem delu očesa družijo v predobno mozaično sliko okolice.

Ko pa potoneva nekoliko globlje v morske globine in obstaneva na blatnem morskem dnu, tedaj vidno pojema moč solnčne svetlobe in slednji se izgubi v temi — in glej čudo: — tudi tod raje krdele trilobitov, ki so pa v večini temi oslepli, od rodu do rodu s jim pešale oči in slednjič popolnoma pokrnele kakor sedanjemu prebivalstvu kraških jam, človeški ribici.

Tam pod gladino kambrijskega morja pa jedrajo kot prozorna utripajoča arca, moraki klobuki, meduze, in ves rob jim je posejan z drobnimi očesi.

Te proste meduze, ki jim je mestoma telo kar posejano s čutili in ki jim je širni žarki ocean domovina, in naši borni oslepli trilobiti, ki jim poteka življenje na blatnem morskem dnu — ali nam ne pričajo jasno, da so se živa bitja že izza vsega početka prilavala svoji okolici, da je življenje akord, ki se z obdajajočo prirodo strinja v prekrasno harmonijo?

Par čudnih poljev plava oprezo akoci vodovje, semintja se zvija med morskimi spužvami reven črvič; in kot hiter podmorski žoln beži, mimo naju žudešna sipa, otoccepi; v ravni, tenkolupinasti cevki ji je skrito telo.

Intakaj v grozini morskih globinah iztegujejo njene sorodnice svoje polipaste ročice, iščeč si plena; kakor praveci vrtovi to posejana morska tla z drobnimi, školkam podobnimi škrgonožci, odetimi v dvojice roženih lupinic.

Tako je defiliralo mimo naju skoro vse življenje kambrijske dobe, revno v svojem razvoju, čudno v svojih oblikah — in niti eden izmed prebivalcev kambrijskega morja ni uškal današnjega dne, vse je potegnili s seboj in jih preobrazil veliki val razvoja.

Tudi naju popirne ta val in naju ponese s seboj v prihodnjo, silursko dobo zemeljske zgodovine.

Ali val, kaj trpi veliko število slovenskih delavcev v Ameriki valed spolnih bolezi, ki so posledica obcevanja z visčugami? Ako ne val, naroči si knjigo "Zajednici", katero dobiš pri Književni matici S. N. P. J.

DA SKUHAŠ DOBRO PIVO. PIŠI PO NAŠE PRODUKTE.

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričajte, da je doma pri nas, kubiati vedno le najboljši in najcenejši.

Grocerijam, sladničarjem in v prodajalne železnice damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacije na:

FRANK OGLAR,

5401 Superior Avenue, Cleveland, O.

Cesarica Elizabeta kot grošnica.

Pred kratkim so listi poročali, da se je omožila 62-letna grofica Larisch-Vallerssee z nekim farmerjem na Floridi. Grofica Larisch je postala znana na ta način, da je bila po smrti avstrijskega prestolonaslednika Rudolfa izgnana iz Avstrije, ker je podpisala cesarjevega razmerje z lepo baronico Večero. Nad habsburškim dvorom se je za to dejanje maščevala s tem, da je obelodanila svoje spomine, v katerih je neusmiljeno izdala razne tajnosti habsburškega dvora in posebno še skrivnosti iz ljubavnega življenja cesarice Elizabete.

Cesarica Elizabeta — piše grofica Larisch — se je vsak dan, včasih kar po celo uro, čisto naga ogledovala pred zrcalom, kjer je občudovala in študirala krastoto svojega telesa. Imela je celo vrsto ljubavnih afer z raznimi gosposdi iz dvornih in drugih krogov. Na gradu Lainzu, neokusnem gnezdu ljubezni cesarice Elizabete, je bilo še nedavno videti sledove naprav, ki so služile cesaricini erotičnim muham. Ondi je bila n. pr. jahalnica, obložena krog in krog z zrenali ter opremljena s posteljo in enim samim stolom. Tu je jahala Elizabeta, oblačena samo v tenak, svilen črni triko, pred oči edinega gledalca — svojega tačasnega ljubimca. V parku na posebno lepem kraju pa je bilo popolnoma obzidano mesto s travnatimi ležišči, pripravljen za uživanje avobodne ljubezni v prirodi. Podobnih naprav je bilo še več.

Elizabeta je naravnost malikovalsko negovala svojo polt. Mesto masaze obraza se je posluževala umivanja lie z mlačno vodo, v kateri so se kuhali mandelji in kateri je prideljala nekoliko medu in toaletnega kisa. V tvornicah napravljeno krem ni marala. Proti rdečici, bleščanju obraza in pokanju polti je uporabljala kremo iz mlečnih jagod. Zmešala je jagode z beljakom in snegom ter neznatno količino salicila. S tem si je natrika kožo zjutraj in zvečer, čez četrt ure pa se je umila z mlačno vodo. Proti mozoljem je Elizabeta uporabljala zgoščen brezov sok z žveplenim evetom, za umivanje obraza in rok pa je priporočala izvrtet iz riža, pomešanega z borsakom. Bezgovno evetje je uživala cesarica radi lepote, vitkosti in polnosti svojega stasa. Te recepte je imela baje od nekega fakirja, katerega je radi njegove "znanosti" cenila posebno visoko.

Listi po svetu so seveda zgrabili z vso slastjo po pikantnih razkritjih Larischeve, katere kuje iz tega lep kapital za svojo blagajno.

VABILO!

Cenjeni rojaki in rojakinje domače iz bližine in oddaljene okolice, uljudno vabimo na

VELIKO "VINSKO TRGATEV"

katero priredi

SLOV. DEL. DOM. NA MAXHOM — Johnstown, Pa.

dne 18. oktobra, 1924.

Pričetek veselice točno ob sedmi uri zvečer.

Vstopnina moškim 50c, žensko brez spremstva po 25c. Ženske v spremstvu moških se vstopnina prosto.

V polno vdeležbo vabi

ODBOR!

Potajte "FRENCH LINE" potom.

EKSPRESNA SLUŽBA — NEW YORK — HAVRE — PARIS V ŠESTIH DNEH PREKO BELGRAD — LJUBLJANA — ZAGREB

PARIS Oct. 22, Nov. 19, Dec. 10
FRANCE Oct. 29, Nov. 26, Dec. 17

SUFFREN Oct. 18
LA SAVOIE Oct. 18
DE GRASSE Nov. 4
ROCHAMBEAU Nov. 11

Na naših posebnih vlakih so tolašči, ki govore angleško in slovensko in ki bodo potovali z vami vso pot. Evropski agentje French Line bodo pomagali vaši družini in sorodnikom, preskrbeli jim bodo potne liste in vizete ter uredili vse prazne zadeve brezplačno.

Prostorji drugega in tretjega razreda so jako udobni, opremljeni z vsemi modernimi potrebščinami, umivalniki, tekoča voda v vsakem prostoru, podvalnice, kadnice, brivnice in pokriti promensadni krov. Brez dvoma boste zadovoljni z splošno znano francosko kuhinjo, lahko pa dobite tudi svoja priljubljena jedila zaeno s pijačo, ki ste je vajeni. Godba, ples, radio in druge vrste zabave.

Za nadaljnje informacije vprašajte svojega lokalnega zastopnika ali

FRENCH LINE 100 N. Dearborn St., Chicago, Ill. 19 State Street, New York

Ivo Šorli:

ZADNJI VAL.

(Dalje.)

No, naj se je odločila za tako poslovitev iz kakršnegakoli vzroka, moral sem priznati, da je bil to zanj vaj še najboljši način. Ne, res ga ni bilo boljše! Samo da tako ni nič manj nejasno, zakaj odhaja. In za koliko časa? S kašnimi čustvi? Se li vrne ali ne vrne?

Katra je prinesla večerjo; jaz še vedno gledam ven, korakam po sobi, sedam, vstajam.

Slutim, da bo danes navzlic vsemu le nemirna moja noč...

V takih hipih človek občaluje, da se hima deti kam. V mestu bi šel v gledališče, v družbo. Knjiga v takih urah ni družba!

Mogoče bom reševal matematične in druge — rebusse... To napravim večkrat, če sem razburjen, ker ta duševni napor tako prijetno utruja...

Toda najtežjega rebusa vendar ne bom mogel razrešiti...

XVIII.

Mesece dni in še več je prešlo, kar nisem vzel več peresa v roko.

Joj, koliko je bilo vmes zopet mračnih, pustih dni! Deževalo sicer ni neprestano več, toda nikdar solna, nikdar solna! Človek ne bi verjel, da je mogoče!

In to tod vse mirno prenaša! Čim se je nekoliko zboljšalo, da so lahko pospravili zadnje pridelke, pa je že spet vse prav! Tako je, če ljudje ne znajo kleti, oziroma jim uide kvečjemu kak pohlevni "prekleti hudici"! Naj bi si Bog dovolil le pol tega tam doli v globoki Italiji kje — lasje bi mu šli pokonci, take bi slisal on in še marsikdo drugi v nebesih!

Potem dva dni solna a že resničnega — "zimskega solna". Res človeka se loti prvi "visliški humor"! Taka oprema, da bi skopnel vžigljenja: vse v tisočih plemenitih barvah od zamolklo zelene in svilenato rumene do vriskajoče rdeče — rdeče zdaj že tudi tam, kamor solnee ni seglo — a vse samo zato, da ne upore blizu, ker je treba že kožuha, če naj se upaš čez prag!

Danes pa že od jutra v dobelih komičnih niletava sneg, sneg, sneg...

Konec! Smrt!

Zakaj sneg je smrt. Ne maram ga! Naj mi ga hvalijo, kolikor hočejo! Morda bo boljše, če rečem: ne maram ga več! Naj ga dajo otrokom, ki jim še dela veselje, nas stare bi morali spraviti kam, kjer je večna spomlad!

Eh, pa potrpiamo, saj za nas itak ni več da-leč do tja, kjer bo večna pomlad!

Smrtne misli, misli na konec? Kaj ne smem? zato ne, ker nas je tako malo, ki mislimo na to! Celo kmotov, čeprav jim cerkev neprestano prigovarja vsak teden, skoraj vsak dan. No, mogoče se tako le še bolj privadijo in gredo še bolj le nekako preko tega težkega vprašanja... Je pač tako z nami vsami: stopamo čez grobe, gledamo celo v izkopano jamo in vemo natančno, da pride prav gotovo tudi naš čas, toda to je še da-leč tam kje za osemdeset letom, ko bo itak verno. In tudi sploh ne more biti kaj tako strašne-

ga, ko je navadno vse tako hitro prestano. Gotovo je še huje, če izgubiš katerega svojih najdražjih. Kdor pa misli drugače, se še prej otrase te neprijetne misli in živi čim bolj brezskrbno dalje!

A še manj nas je, ki bi včasih pomislili, kaj bo — potem. Zdi se, da se spet najbolj verni je skora najlažje potolažijo tudi tu. Res, sodbna ostra in stroga, toda bolj za druge, ko se oni sami poslužujejo vseh lekov, in bo sodnik moral upoštevati, da so mu vsaj poskušali biti vedno verni služabniki. In če jih zgrabi radi njihovih grehov večja groza, je tudi uteha v molitvi toliko večja.

In vse to je prav za prav dobro in prav, ker je treba živeti in bi drugače smrt lahko ubila življenje kakor strah ubije pogum; zakaj človek je šibka stvar. Toda brez te misli je življenje vendar brezmiselno. Brez te misli, ki naj ne bo strašna in uničevalna, ki naj ne bo smrtna, ampak nasproti mogočna vez med smrtjo in življenjem. Ne radi tolažbe, ker močni tolažbe ne potrebuje; radi tega temveč, ker bi drugače manjkalo najvišje pravice, ko pravica je! Pravica namreč že v tem življenju, velika, vse izenačujoča pravica! Izenačujoča ne v kaznih in pokorah za pregreške, ne v maščevanju s kupo grenkosti za kapljio sladkosti; ampak izenačujoča pravica v tebi, meni samem. Kaže ti jo jasno ta luč, prižgana v človeški glavi, ta silna, divna luč, ki je posvetila s čudno jasnostjo tudi čez nemi prepad onstran groba in ki ne bi mogla biti tako silna, ako ne bi bila večna.

Jaz sam sem bil vse življenje med tistimi izobraženimi, ki se sami ne udejstvujejo v verskih stvarih in se jim zdi tako udejstvovanje, kakor ga vidimo vsak dan okrog sebe, čisto le preveč naivno, pogostoma za današnjo dobo tudi preveč primitivno, ki pa na drugi strani tudi v takih revno brlečih lučkah vidi jo naposled še vedno utrinek tiste velike večne luči.

Spominjam se drobnega dogodka. Stopil sem v pisarno tovariša, blagega človeka, ki je pravkar revni ženski odpustil račun. "Molila bom za vas. Bog vam bo plačal!" se je ganjena zahvaljevala. On pa: "Jaz sem že plačan; na Boga ne čakam, ker ga ni!" "Kdo ti je povedal, da ga ni?" sem se nasmehnil. "Kdo pa tebi, da je?" me je pogledal. "Hm, recimo, da prav tisti, kakor tebi, da ga ni. Mož si torej očitno še ni bil na jasnem. Jaz bi vsekakor ti siroti povedal vsaj to!"

Toda, ali je bil prijatelj kriv, da je bil tako? Naj je vera in nevera v prvi vrsti vprašanje sreče ali naj ima besedo tudi razum; on niti drugače ni izgubil pol ure za razmišljanje o nekoliko bolj oddaljenih rečeh. A da bi bil moral? Imel je isto naobrazbo in ista navodila, kakor vsi, ki so razglabljali, pa vendar ni! Če bi bil živel neravno, bi lahko rekli, da si je iz strahu tiščal oči. Tako pa bi bil imel v življenju še en blagor ved: zavest, da dobi nekoč plačilo za svojo poštenost in dobroto. Ah, in saj se niti taki, ki se čutijo razsvetljeni, ne morejo povzpeti do svetlobe, ki odkrije tudi globine bližnikove duše! Ne, še polni srda so včasih, celo širnje do grobnikov, ki jim sami pravijo — nearečniki! In so še ostrejši s tistimi, ki vsaj idejno poti: z zasmehom jih gledajo, kako tavajo in padajo in vstavajo, pa zopet padajo, čuteč sami še najbolj, da tavajo prav zato, ker padajo...

(Dalje prihodnjaj.)